

بیمارستان شهدای پاکدشت

عقرب گزیدگی

تهیه و تنظیم: واحد آموزش بیمارستان

فروردین ۹۵

عقرب ها (Scorpion)

وابسته به عنکبوتیان هستند. در دنیا گونه های متعددی عقرب وجود دارد که تنها تعدادی محدود برای انسان خطر ناک هستند. عقرب بیشتر در آب هوای گرم و شب ها فعال است. این جاندار معمولا در اطراف خانه ها و در محل های خلوت و زیر وسایل چوبی مخفی و شب ها برای شکار از محل اختفا خارج می شود.

گزش عقرب معمولا اتفاقی است و زمانی بروز می کند که فرد بدون اطلاع از وجود این جاندار دست خود را زیر وسایل نگهداری شده در انبار کند یا در شب و با پای برهنه در تماس با عقرب قرار گیرد.

علائم و شدت مسمومیت ناشی از عقرب گزیدگی به نوع و بزرگی عقرب و همچنین شرایط جسمی و سنی مصدوم بستگی دارد. کودکان و افراد مسنی که بیماری قلبی دارند، بیشتر از دیگران در معرض مسمومیت شدید هستند.

علائم معمولا با درد و سوزش فوری در محل گزش شروع می شود. گاهی درد به نواحی بالای محل گزیدگی انتشار می یابد.

تعدادی از بیماران علائم شدید زیر را نشان میدهند

اختلال در بلع

سفتی عضلات

پرش و بی قراری در اندام ها

افزایش فشار خون

کاهش یا افزایش شدید ضربان قل.

سرگیجه ، حالت تهوع و استفراغ

بی اختیاری ادرار و مدفوع

تنگی نفس

تشنج

علائم معمولا به سرعت در محل گزش شروع می شود، یعنی تا پنج ساعت بعد اوج می گیرد و تا ۲۴ ساعت ادامه می یابد. اگر پس از پنج ساعت بیمار علامت جدی بجز درد در محل نداشت، به این معناست که گزش چندان جدی نبوده است

كمك هاي اوليه

- ارزیابی صحنه حادثه ، دور کردن یا پرهیز از خطر ، در خواست کمک در صورت لزوم
- ارزیابی اولیه مصدوم و انجام مراحل ABC و دیگر کمک های اولیه ضروری در صورت لزوم
- بی حرکت نگه داشتن مصدوم و ثابت نگه داشتن عضو گزیده شده
- کمپرس سرد (نکته از گذاشتن یخ به صورت مستقیم بر روی اندام خود داری کنید .)
- استفاده از دستگاه مکنده مخصوص جهت خارج کردن سم (در صورت عدم وجود دستگاه مکنده مخصوص ، استفاده از ساکشن و یا مکیدن محل گزش توسط دهان می باشد) .
- انتقال سریع به مرکز درمانی
- در برخی از کتب بستن بالایی محل گزش با هدف تأخیر در جذب سم توصیه شده است . برای این کار باید :
- از پارچه ، باند یا یک وسیله ی مناسب دیگر با عرض حداقل چهار تا پنج سانتی متر استفاده کنید .

پارچه ، باند یا وسیله مورد نظر را حدود پنج سانتی متر بالاتر از محل گزش (یعنی قسمتی از اندام که به تنه مصدوم نزدیک تر است) ببندید .

پارچه یا باند باید به حدی محکم بسته شود که تنها باعث کندشدن جریان لنف و خون سیاهرگی در اندام مربوطه گردد . توجه داشته باشید که این کار به هیچ وجه نباید باعث اختلال در جریان خون سرخرگی اندام مبتلا گردد . به این منظور ، پارچه یا باند باید به صورتی بسته شود که یک انگشت به راحتی از زیر آن عبور کند و همچنین باعث قطع نبض در نقاط انتهایی اندام مبتلا نگردد .

در برخی موارد و در صورت شدید بودن مسمومیت در مراکز درمانی از پادزهر سم عقرب برای خنثی سازی سم و درمان فرد استفاده می شود . البته این کار باید با دستور پزشک و تحت نظارت مستقیم او انجام شود

اقدامات پیشگیرانه برای کنترل عقرب در محیط زندگی:

- ۱- هیزم ، الوار ، سنگ و هر گونه زباله از مجاورت محل زندگی باید زدوده شود.
- ۲- در هنگام تمیز کردن این مکانها باید از دستکش و وسائل حفاظتی دیگر استفاده کرد.
- ۳- درز درها و پنجره ها و هرگونه شکافی در ساختمان باید مسدود شده تا از ورود عقرب به داخل خانه جلوگیری شود.
- ۴- در آب و هوای خشک استفاده از کیسه و یا گونی های خیس در اطراف خانه باعث بدام افتادن عقربها می شوند.
- ۵- استفاده از آفت کشها و حشره کشها که با نابود کردن جاندارانی که غذای عقرب محسوب می شوند. می تواند بصورت غیرمستقیم باعث کاهش تعداد عقربها در محل زندگی شود.
- ۶- استفاده از مواد شیمیایی عقرب کش نیز مستقیماً باعث نابود کردن عقربها می شود.